tum

MH
102.1
Sch 8

Digitized by the Internet Archive
in 2016

<https://archive.org/details/dissertationemin1744schu>

DISSERTATIONEM INAUGURALEM CHYMICO-MEDICAM

NONNULLA AD

CAMPHORAM SPECTANTIA SISTENTEM

ANNVENTE SUMMO NUMINE

ET AVCTORITATE GRATIOSAE FACULTATIS MEDICAE

IN ALMA REGIA FRIDERICIANA

PRAESIDE

D. D. IOAN. HENRICO SCHVLZE

MEDICINAE ELOQVENTIAE ANTIQVITATVM ET PHI-
LOSOPHIAE PROFESSORE PVBLICO
ORDINARIO

ACADEMIARVM IMPERIALIVM NATVRAE CVRIOSORVM
ET PETROPOLITANAE VT ET REGIAE SCIENTIA-
RVN SOCIETATIS BEROLINENSIS SODALE
ORDINIS MEDICI NVNC DECANO

PRO GRADV DOCTORIS

Ad. D. FEBR. ANNI MDCCXLIV. 1744

PLACIDO ERVDITORVM EXAMINI SVBMITTET

AVCTOR ET RESPONDENS

LVDOVICVS WEBER

LINDAVIA-ACRONIANVS.

HALAE MAGDEBVRGICÆ

Litteris IOAN. CHRIST. HILLIGERI, Acad. Typogr.

NONNULLA AD
DIRECTORIIUM INNOVATIONEM CIVILIS - MEDICINAM

CAMP HORAM

SPECTANTIA SISTENTEM

AVERTERE SPONTANEA

ET INTERPRETARE DA ETIOLOGIA SCIENTIAE MEDICAE

IN ALMA REGIA FRIDERICIANA

PRÆSIDENTE

D. D. IOAN. HENRICO SCHWITZE

MENTORIS HOC/EMERITAE ANNOVATIONEM ET PRÆ-

LOGORUM HOC/EMERITAE PUBLICO

INNOVATIONE

AC/DEMAGOGIA/INNOVATIONEM HOC/EMERITAE

ET/INNOVATIONEM/INNOVATIONEM HOC/EMERITAE

ET/INNOVATIONEM/INNOVATIONEM HOC/EMERITAE

ET/INNOVATIONEM/INNOVATIONEM HOC/EMERITAE

PRO GRAV. NOCTORIS

ALMA REGIA FRIDERICIANA

INNOVATIONEM HOC/EMERITAE

INNOVATIONEM HOC/EMERITAE

L. V. DOVIGS WEBER

INNOVATIONEM HOC/EMERITAE

INNOVATIONEM HOC/EMERITAE

L. V. DOVIGS WEBER, CHRIST. HILGER, A. 1894 Typogr.

EGREGIIS

S. R. I.

REIPUBLICÆ LINDAVIENSIS

PRAEFECTIS

TUTORIBVS SVIS VIGILANTISSIMIS

VIRIS PERILLVSTRI BVIS MAXIME STRE NVIS, CON-
SVLTISSIMIS

CONSVLIBVS

PRÆTORI

CONSILIARIIS

INTIMIS

SYNDICIS

SENATORIBVS

PATRI BVIS PATRIÆ LONGE MERITISSIMIS

DEFENSORIBVS PVPI LLORVM INDEFESSIS

AMATORIBVS SCIENTIARVM LAVDE DIGNISSIMIS

DOMINIS OMNI QVA DECET RELIGIONIS

ET

HONORIS CVLTV ÆTERNVM

OBSERVANDIS

PRÆ.

PRÆSENTEM
DISSERTATIONEM INAUGURALEM
INTER ARDENTISSIMA VOTA
PRO EORVM
PERENNANTI CVIVSVIS GENERIS FELICITATE
NEC NON
IN GRATI ANIMI DE TVTELA CLEMENTI
PONENDVM MONVMENTVM
ET AD
VLTERIOREM SVI COMMENDATIONEM
OFFERT ET DICAT
TANTORVM NOMINVM

Clens & Civis obsequiosissimus
LVDOVICVS WEBER.

Q. D. B. V.

DISSERTATIO IN AVGVRALIS CHYMICO-
MEDICA

NONNVLLA AD
CAMPHORAM
SPECTANTIA SISTENS.

PROOEMIUM.

Magnus quidem authorum adest numerus, qui partim in transitu quasi ac obiter tantum, partim vero ex industria & proposito, de analysi camphoræ chymica, effectibus illius medico-clinicis & chirurgicis egerunt, multaque utilia nobis communicarunt: res tamen minime eo deducta est, ut omnia, quæ passim notata legimus, ulteriori additamento non indigeant. Tantum enim abest, ut omnia hic exhausta sint, ut potius sub iudice adhuc lis versetur, quid camphora sit, seu quibus verbis illa definienda. Præterea nondum ubique edoctum est, quomodo sensibilibus subjectis possit adplicari, ne molestam inde accipiant sensationem. Plura alia jam non attingam. Equi-

dem lubentissime confiteor, me in præsentī tractatione ne mihi quidem, nedum aliis, satisfecisse. Nemo ergo a me expectet, quod cuncta extra omnem dubitationis aleam sim positurus. Interim, quæ probabiliora sunt mihi visa, conscripsi, simul autem talia, quæ constanti observatione sunt confirmata, adjeci: existimans, operæ esse pretium, ea, quæ experientia hac in re docuit, auscultatio retulit, lectio & meditatio suppeditavit, speciminis loco in lucem proferre. B. L. sibi persuadeat, accuratam attentionem tam in laboribus chymicis, quam in medicis rebus me adhibuisse, quapropter benignum de opusculo nostro ferat judicium. Summus vero artium magister rerumque omnium moderator faciat, ut quævis cedant in sanctissimi sui nominis gloriam atque ægrotorum emolumentum.

CAP. I.

CHYMICE CONSIDERANS, AN CAMPHORÆ NOMEN OLEI COMPETAT?

§. I. **P**riusquam ad hanc quæstionem respondeo, nemini adversum fore judico, si relationem historiæ, quæ ad thema hujus dissertationis primum instinctum

stinctum concitavit, præmiserim. Cum artis pharmaceuticæ causa Dresdæ in officina clarissimi & experientissimi viri D. IOH. DAV. BEYLICH commorarer, ab hoc Patrono mihi demandabatur, ut ramos & folia camphoræ, ex horto quodam nobis transmissa & ab arbore recens decerpta, destillanda fusciperem, & quævis in hac operatione evenientia rite observarem. Post institutam ergo concisionem, affusionem debitæ quantitatis aquæ, mane vesicæ juncturas luto obduxi, excipulumque rostri alembici orificio adjunxi. Admoto igne camphora in substantia sua albicante, sed molliori, prodibat & parietibus vasis recipientis, ad instar salis volatilis, crassioribus licet frustulis, adhærebat. Cumque quantitatem magis magisque auctam viderem, per totum diem ignem alebam, donec nihil amplius ascenderet. Deinde vitrum, cui novum productum inhærebat, auferebam ac una cum domino jam nominato mixtum, aquæ destillatæ innatans, ope parvi cochlearis removebam. Postea aliquid aquæ camphoratæ effundebam, ut eo commodius per agitationem latera vitri repurgarem. Hoc peracto omne solidius solertissime collectum, exsiccationis causa per linteum pistillo æneo, forti manu adhibito, in mortariolo exprimebamus. Hac opera ex massa nostra cum portione aquosa oleum cogebamus fluidum, quo servato productum, nondum ficcum, chartaque bibula involutum, premendo in vase dicto vexabamus. Quum autem desiderio nostro ob humiditatem oleosam hac ratione satisfacere nequivissemus, novam sed lenem ignis admotionem adple-

plenariam olei separationem agnovimus necessariam, quæ indubie votis nostris respondisset. Quoniam vero pondus acceptæ camphoræ uncias duas & semissem non superabat, plus temporis & substantiæ illius perdere nolentes in vitro probe clauso eam asservavimus.

§. II.

Novimus quidem, quod in Iapania operatio camphoræ in lebete ferreo, cui capitellum intus stramine constratum adaptatur, instituatur; Radices insuper nec non truncus cum ramis & foliis ad confectionem ejus recipiantur: conf. *Lectiões NEVMANNI de Camphora*. Si quis exinde cogitaret, in labore nostro duas has circumstantias non fuisse observatas, atque ita de veritate assertorum mox sequentium dubitandum esse, illi respondeo, quod vasa Iapanensium majoris tantum commodi causa sint inventa, nostra autem ad mutationem ipsius rei nihil contribuant: Camphora quoque per totam plantam sit dispersa, consequenter ex foliis & ramis parata eandem indolem & essentiam cum ea, quæ ex radicibus & trunco elicitor, possideat.

§. III.

Duæ proprie dantur arborum camphoriferarum species, ex quibus productum nostrum elaboratur. Denominationem a locis natalibus tulerunt. Prima dicitur Arbor Sumatrana foliis caryophylli aromatici magnis, carnosiss, antè acutis: Altera Iaponica foliis laurinis tenuioribus, mollioribus, quam KÆMPFERVS laurum camphoriferam vocat: vid. BLAN-

CARDI

CARDI *Lexic. medic.* Ex posteriori camphoram educere mihi contigisse innuo, dum figura foliorum, lauri scilicet foliis simillima, ejus verum characterem prodidit. Productum quoque hujus arboris est camphora officinarum, uti CASP. BAVHINVS edisserit.

§. IV.

Superfluum opus esse censeo, plura de historia camphoræ naturali allegare. Polyhistor enim noster Hallensis D. D. ALBERTI Dissertationi de ejus circumspecto usu medico 1722. habitæ sufficientem scriptorum addidit numerum, qui circa illam occupati fuerunt. Nec quicquam de variis eruditorum, qui in definitione illius fudarunt, opinionibus proferam, quia jam citatus in chemicis sagacissimus D. NEVMANNVS fusius illas pertractavit & errantes solide refutavit. Sententiam tantummodo quandam denuo revocatam & argumento mox aperiendo probabilem redditam, producam, & quod de certitudine illius effati merito dubitandum sit, indicabo. Antea autem me sincere profiteri decet, quod debitam in nobilissimam authoris personam æstimationem retinuerim.

§. V.

Sed in eo consistit repetita contrariæ sententiæ propositio, camphoram nimirum eapropter oleum coagulatum esse definiendam, quia varia olea destillata vera e. g. ol. menth. majoran. cochlear. carvi, rosmarini &c. quando inveterascunt, & subtilissimum ex illis exhalavit, per se in camphoram convertuntur. Ad quam sententiam eam ob causam non accedo, quæ me certum facit, post exhalationem olei mi-

nime novam exortam esse substantiam, sed visibilem solum apparentiam camphoræ, durante destillatione jameductæ, initium cepisse. Oleum autem destillatum in prædominio adfuit, quare parva camphoræ quantitas sub destillatione facillime solvi, & in statu soluto tamdiu persistere potuit, donec illa menstruo suo est privata. Id quod non aliter ac per longum temporis tractum fieri potuit, dum separatio olei subtilis, ob vitra optime clausa, tarde successit, atque ita camphoræ substantia, propter magnam cum oleis quam habet affinitatem, semper latitavit, usque ad illud scilicet tempus, quo a vinculis suis est liberata, & ei quasi concessa, ut in conspectum prodiret.

VERUM Q. *zussli* §. VI.

Sequentes autem rationes illustrabunt, camphoram, etsi multum cum oleis conveniat, tamen adhuc satis magnam ab illis differentiam in sinu suo fovere. Insimul, quæ in enarratione processus §. I. descripti deficiunt, compensabo, & experimenta cum camphorâ vulgari instituta superaddam, ut fundamentum rationalis dubitationis eo magis probetur. Discrepan-
tiam maximam ab oleis itaque confirmo

I. quia visui non obtrudebatur, donec refrigeratorium valde calidum & aqua eam concomitans fere fervida erat. Equidem me non fugit, nonnulla quoque olea ætherea, in specie ol. ligni sassafras, caryophyllorum, cinnamomi, majorem ignis, propter peculiarem gravitatem, exposcere gradum: sed hic semper minor esse potest, quam ille, qui ad educationem camphoræ est adhibitus.

2. Sub

2. Sub primordio statim adventus ejus non in consistentia oleis simili, aqua licet calidiori, apparuit, sed in forma solidiori, quæ tamen ob connexionem olei aliquantum mollis erat & frustula salina æmulabatur.
3. Igne intensiori per totam destillationem continuato, camphora in eadem fervida aqua destillata ad statum fluidum, oleo essentiali competentem, non pervenit, atque ita primam, quam præsentavit, faciem non exuit.
4. Exsiccatio fieri nequit, donec omne impedimentum, oleum nempe liquidum, plurimum est remotum. Insuper quod camphora & oleum destillatum non similem habeant indolem, ostendit
5. Camphoræ officinarum sublimatio; in qua singularia lepida ramenta & spicula instar florum scil. ascendunt, cujusmodi a nullo unquam oleo expectanda sunt, & in tales rarefactos flocculos non solum aliqua camphoræ pars, sed tota ipsius substantia, immutari potest.
6. Spiritus vini, valde phlegmaticus, camphoram penitus solvit, olea autem destillata Alkohol Vini ad perfectam requirunt dissolutionem.
7. Non solum aqua tepida & fervida sed nec bulliens & quidem in vitro vesica munito, camphoram fluidam per se non reddit, & in consistentiam, quæ ad oleum æthereum essentialiter quadrat, redigere potest. Quid, quod illustri WOLFIO, cum in collegio physico-experimentalis spiritum vini camphoratum per Æolipilam in au-

ram spargeret, contigit, ut camphora, durante spiritus vini deflagratione, orificio hujus machinae adhæserit, & a flamma illam immediate lambente minime sit liquefacta, donec post consumptionem spiritus vini incendium camphoræ initium ceperit, & seorsim mediante illo absumpta fuerit. Olea vero destillata, e. gr. ligni sassafras, etiamsi per iteratam decantationem & congelationem solito majorem acquirant duritiem, levitamen calore ignis aut aëris æstivi accedente iterum pristinum fluiditatis accipiunt habitum.

§. VII.

Cætera ex lectionibus D. NEVMANNI petenda sunt argumenta. Ulterior autem methodus sublimandi a Batavis instituta, in dissertatione inaugurali D. CHRISTIAN. HEINRIC. HÆNELII Lugduni Batavorum edita, & in nova publicatione operum & prælectionum B. Neumanni a D. D. IO. CHRIST. ZIMMERMANNO 1740. vulgata legitur. Ut autem nunc meam explicem mentem, dico, camphoram mediocrem quidem adhuc in se habere olei quantitatem, atque omnibus illis, quibus olea gaudent, partibus constitutivis esse præditam, simul vero tanta particularum terrestrium copia abundare, ut ob hanc ab illis abscedat, miscela & proportionem valde diversam sese sistat. Quamobrem jure meritoque confirmo, camphoram perpetuo solidum, fragile & plane peculiare productum esse inflammabile, plurimis oleis gravius, paucis vero levius.

§. VIII.

Ultimo loco silentio præterire non possum, oleum illud a camphora separatum colore, odore, & speciali illo effectû, a quo ex adplicatione olei cajeputi ad tempora facta claritas oculorum & roboratio illico sentitur, speciem modo nominati olei accurate satis exhibuisse, quod eo magis notare volui, quum de hoc oleo, præter ista, quæ in *commercii litterarii physico med. Norimberg.* diversis sectionibus leguntur, pauca publice prostant: affinitatem autem illam cum camphora ibi notatam fuisse non meminerim.

CAP. II.

DE VSV CAMPHORÆ IN FEBRIBVS.

§. I.

Animus quidem fuit, præsens caput eapropter sicco pede transire, quia excell. D. D. ALBERTI, præceptor meus submissa mente semper colendus, potiora momenta in dissertatione initio citata jam allegavit, rem ibique ita pertractavit, ut superfluum fere aestimaverim negotium, plura annexere. Interim cum de variantibus ejus effectibus sæpe accipiamus testimonia, hæc, & ipsa fini modo laudatæ dissertationis apposita verba, calcar adjecerunt, mentem mutare, & de usu illius in febribus solum, ad uberiores illustrationem quædam significare. Cui autem de camphoræ virtute atque indicationibus opinioniones easque varias legendi cupido inest, evolvat D. IO. RVD. CAMERARIUM, *syllog. memorab. medic.*

dic. Cent. IV. Partic. XLIX. L. GLADBACHII prax. medic. p. 62. seq. D. ZIMMERMAN in annot. ad lectiones Neumann. de Camphora. D. G. E. STAHLII Colleg. casual. maj. p. 296. RICHTER im Unterricht p. 1003. ubi mixturam simpl. in febribus petechialibus eam quoque ob causam agnoscit noxiam, quia camphora illam ingreditur. Illustr. IVNCKER. Therap. gener.

§. II.

Repetere frustraneum non erit, in omnibus affectibus, qui camphoræ locum concedunt, eam in exilissima portione, a grano scilicet dimidio ad unum & alterum, propinandam & in minima motuum augmenti observatione admodum caute medicum se gerere, ut largiori nitri quantitate camphoram commisceat, vel ab ejus usu, præprimis, quando motus magis magisque crescunt, manum abstrahere consultius esse ducat, ne vis calefaciens, commovens, noxam difficulter emendabilem inferat.

§. III.

Febres, in quibus Camphora in usum vocari potest, sunt quidem intermittentes. Initium curationis autem cum illa minime est faciendum, alias impuritates in primis viis hærentes, & causam materialem constituentes, crudiores magis exsiccantur, subtiliores in massam sanguineam transferuntur, motusque ita alterantur, ut febris continuæ schema periculosum certe introducatur. Sed tum demum medicamen nostrum ordinetur, quando post continuatam digestivorum, laxantium & temperaturum alexipharmaco diureticorum, quæ excretionibus subve-

nire

nire debent, remediorum assumptionem, atonia ventriculi & intestinorum metuenda, ac restitutio toni est necessaria. Essentia vero quævis stomachica amara eundem præstat effectum.

§. IV.

Quod attinet ad febres continentes, camphora in illis minimi est usus. In febre enim ephemera hæc, ut omnia calida alexipharmaca, summas anxietates, imo sudores colliquativos producit. Hinc quando omnino alexipharmaca adhibenda censentur, sint illa temperatissima. Prius autem non in usum trahantur, quam si excretio halituoso-sudorifera legitimo tempore non succedit. Idem illud valet in febre synocha s. simplici, ut inflammationes nempe viscerum præcaveantur. Immo temperata etiam alexipharmaca, in febre hacce, si venæsectio præcesserit, reponantur. Quando autem venæsectio non instituta est, tum ipsa alexipharmaca, temperata tamen, bis de die, nempe ingruente & media nocte, sine regimine adhiberi possunt. Hic mixtura simplex, in qua ob præsentiam spiritus vitrioli efficacior camphoræ vis deprimitur, usurpetur, per reliquum vero tempus, pulveres nitrosi temperantes interponantur.

§. V.

Camphora in febribus continuis benignis, sub exitu paroxysmi, & tempore, quo acutarum impetus paululum remisit, non tamen proxime versus novum insultum, exhibeatur, ne ab indole sua leniori recedant & cum vehementia tam frigoris quam ætus insultent, Sed malignæ propinationem eius in incremento

mento præcipue ad statum usque suscipiendam, ob eventum plerumque contrarium, vetant. Cum enim in hisce febrium speciebus motus ut plurimum materia sint peiores, dum in omissione illorum singularis quædam malignitas se prodit insidiosa, præstat, motorem corporis organici cum nitrosis, lenibus diapnoicis & analepticiis temperatis medicamentis demulcere, quam incertam acceptionem oblatis medicamenti, imo tædiosam recusationem, ab illo expectare. Post felicem vero harum febrium decursum, & in earum declinatione, usus camphoræ per tempus aliquod ideo continuari potest, quia semper aliquid eliminandum restat. In variolis autem & morbillis plane non nisi externe, ad foveas in facie præoccupandas, cum oleo ovorum mixta est proficua: pro infantili enim ætate leniora ac tenera perpetuo eligenda sunt medicamenta.

§. VI.

Inflammatorias continuas nunc leviter percurram, & quoniam tales ex illis comperimus, quæ in locis medicamentorum transitui propius, imo immediate dicatis materialem respiciunt causam, in eiusmodi febribus, ut cholericæ, paraphrenitide, angina vera, camphora eam ob rem locum habet, quo certius partes in hisce regionibus affectas attingit, & vim suam potentissime solventem & discutientem exferere valet, ut ita felix staseos remotio sit speranda. In hepatitide, splenitide, phrenitide externe quidem optime, nullo modo vero in nephritide, propter nimiam renum ad diuresin promotam stimulationem conducit, interne

interne adsumta sanguinis vehementissimam commotionem orgasmicam concitasse, neque tamen directe multa ad rem ipsam contribuisse experientia est testata: quocirca dimidium modo granum pro dosi, cum largiori nitri quantitate remixtum, concedendum erit. Vel ad scopum discussionis, quæ hic universum absolvit negotium, citius obtinendum mixtura simplex leniter camphorata loco remedii diuretico-diapnoici propinetur. De cætero Medicus oblivione nunquam sepeliat, quod maxima cum circumspectione & modestia illam usurpare debeat.

§. VII.

Brevibus adhuc nonnulla de peste allegabo. Sane si in villo morbo, certe in hac acutissima febrium specie, nimiam camphoræ usus externus & internus deprædicatur. Equidem alexipharmaca temperata & inter ea mixtura simplex leniter camphorata, indicationi excretionis periphericæ satisfacere idonea sunt, atque idcirca recentiorum famosæ tincturæ bezoardicæ, quatenus mixturam hanc simplicem probasi habent, laudem suam merentur: camphoræ autem quantitas, quæ vulgo in illis recepta est, approbari nequit, quia fervidos in corpore edit effectus, & methodus lenior, longe securior, naturæ laboranti acceptior observata fuit. Vide D. KANOLDI Schreiber einiger Medicorum Bressl. 1711.

CAP. III.

DE CERTIS ENCHEIRESIBVS, QVIBVS CAMPHORA
SENSIBILIBVS APPLICABILIS REDDITVR.

§. I.

Quam arctis limitibus clinicus camphoræ usus est circumscriptus, tam amplum ille in chirurgicis obtegit campum, & si dicendum quod res est, præter inflammationes in partibus nervosis, ligamentosis & tendinosis exortas, (conf. Exc. D. BASSII, *MSC. Chir. Sect. III. C. III. Cautel. 4.* cui ob fidelissimas chirurgicas informationes multum debeo,) & in operationibus manualibus & in chirurgia medica perpauca obveniunt casus, in quibus cum singulari fructu non adhibenda sit. Licet enim fatear, proxime eam ad mundificationem, coctionem, consolidationem in tumoribus, ulceribus, vulneribus parum conferre, remotius tamen autocratiam naturæ egregie sublevare compertum est, ita ut, si mature usurpetur, dolores mox mitigentur, corruptio subnascens, mediante reliquorum humorum vegeta appulsione & transpressione per partem affectam, intercipiatur ac dissipetur, coagulatae moleculæ alluendo & abradendo dissolvantur, abstergantur, longissime dimoveantur, auferantur atque hac ratione per negotium discussionis quaesitus impetretur finis, affluxus videlicet nimius cohibeatur, debitus tantummodo, moderatus, constans, in cuius conservatione princeps therapiae externae momentum consistit, remaneat, & vasorum tonus perditus restituatur.

§. II.

§. II.

Verum enim vero; quid iuvat, eximias camphoræ virtutes multum extollere, dum plurimi quidem applaudentes fatentur hoc remedium vi sua excitante, discutiente & roborante, palmam omnino aliis præripere, verum maximam simul adiunctam percipiamus querelam, persæpe peculiarem idiosyncrasiam, sensibilitate personali innitentem, ac adversum aliquibus visum odorem, eius usum plane rejicere. Ex officio inde medici est, ut quovis modo rei consulat, & quæ ad salutem ægrotantium pertingere possunt, curæ cordique habeat. Quod contemplans modum indicare, ex modulo virium, mecum constitui, quo subiecta teneriora receptivitate amica, quæ in quavis medicamentorum adplicatione magis quam operatio secundum qualitates physicas perpendenda est, frui possint.

§. III.

Tumores inflammatorii autem ex una parte occasionem præbeant, methodum adhibitionis ostendendi. Nimirum in individuis sensibilibus prudenti studio cavetur, ne immediate statim loco affecto imponatur camphora, sed hac cautela adhibetur, ut per initia eminus tantum, nempe ad peripheriam partis inflammatæ adplicetur & deinde, sive in forma sicca, sive cum spiritu vini soluta, seu cum radicibus solventibus, farinaceis & saturninis mixta, sit in usum vocata, magis magisque ad centrum appropinquetur, atque in hac tamdiu adplicatione pergatur, donec commoda staseos discussio sit obtenta. Sed primo

omni opera eo est nitendum, quo spiritus vini sit re-
ctificatissimus, alias non tota stasis, sed sanguinea so-
lum portio discutitur, & tumor valde contumax re-
linquitur serosus: secundo operam det chirurgus, ut
disquirat, an recens adhuc sit malum, nec ne. Nimis
sero enim adhibita camphora scopo discussionis non
satisfacit, sed exorta colliquatio suppuratoria digesti-
vis promoveatur & in ambitu tantum camphorata
usurpentur.

§. IV.

Vel tentari potest, an per adplicationem cum
speciebus sine camphoræ additione compositis alter-
nantem medicamen nostrum naturæ fiat gratum.
Cum enim iam gravia adsint symptomata, ardor sci-
licet & dolor, studeamus, ne una vice nimias illi cre-
emus molestias. Exinde si ab initio eam recusaret,
camphora in proxima specierum vel pulverum appli-
catione omitti potest, in tertia vero iterum eam adhi-
bere non incongruum erit, & sic tamdiu periclitan-
dum, usque dum accipiat.

§. V.

Denique ex altera parte dolores capitis hysterica-
rum continui, quos vocant *Œtre ordinaires*, ansam
suppeditent, sermonem faciendi, quibus mediis cam-
phora, hanc averfantibus fœminis, amica reddi pos-
sit. Sexus sequior præ potiori maxime maiori affe-
cta est sensibilitate, causam inferente, ut camphora
in spiritu vini soluta temporibus illita & vertici instil-
lata

lata interdum, & in specie si interna debite sint præmissa vel coniuncta, paucis momentis dolores abigat. Sed aliud obstat impedimentum, quo minus lætos ex illius usurpatione experiri queant effectus. Penetrans nempe odor in culpa est, quod egregium hocce remedium perferre haud capaces sint. Ne autem efficacia eius penitus priventur, nares illarum gossypio sunt obturandæ, vel hypocaustum suffitu, eiusmodi teneris accepto, est perfumandum, donec natura sentiens ab hac unctione levamen, medium illud amore amplectatur: cui bono amabilis quoque allocutio & cum hilaritate coniuncta explicatio sperandi optimi exitus, suum contribuat. Perfectissimus vero animæ & corporis medicus benedicat omnibus medelis, quæ cum camphora & aliis benignissime debili humano generi dono datis medicamentis intenduntur, simul pro auxilio ipsius divino humillimas accipiat gratias, atque mentem in hoc perpetuo conservet, ut maximum eius nomen dictis & factis venerari, dum anima spirat, sim sollicitus & ex hoc fonte proximo inservire nunquam

D. E. S. I. N. A. M.

VIRO IVVENI

PRÆCLARO ET EGREGIE DOCTO
DOMINO CANDIDATO

LVDOVICO WEBERO

MVL TAM PRECATVR FELICITATEM

I. IVNCKER.

Qui e pharmacopolio ad medicina tribum
se convertunt, in duas commode clas-
ses dividi possunt. Altera quidem,
litterarum humaniorum, adminiculo
destituta, vix primoribus labris fundamenta medi-
ca attingit, & thesauro suo pharmaceutico nimi-
um confidens ad honores doctoresales dicto citius
festinat, eaque ratione empiricorum multitudinem
contumeliose auget: altera autem studiis schola-
sticis imbuta doctrinam medicam solide addiscit,
& ex arte pharmaceutica haud mediocre commo-
dum ad finem suum citius obtinendum aucupatur,
aliisque in materia medica apparatu non ita exer-
citis palmam interdum præcipere solet. Ad
quam bonorabilem classẽ TE, Candidate clarissi-
me, omni iure refero: cum insigni enim animi dele-

*delectatione recordor, quanto in studiis fervore
per triennium apud nos fueris, quantaque indu-
stria adstruendam scientiam medicam animum ap-
plicaveris. Vnde factum est, ut nunc proprio
marte dissertationem TVAM inauguralem elabo-
rare potueris. Præterea omnes, quibus curricu-
lo TVO academico innotuisti, bona fide testantur,
quod optima indolis civem TE agnoverint. Qua-
re honores doctorales, quos digne iam reportas,
ex animo gratulor, Patriæque TVÆ Practicum,
ad quævis officia paratissimum, indubitata mente
augurari sustineo. Vale. D. d. XXV.*

Febr. MDCCXLIV.

AMICE,

QVEM OB SINGVLAREM ANIMI CANDOREM
IN OCVLIS GERO,

VSV FAMILIARITATIS FRATERNÆ MECVM
CONIVNCTISSME.

De medicis e pharmacopolio, III. *STAHLIVS*
quid sentiat, peculiare propempticon inaugura-
le ab eo editum docet; addam verba eius: Non
scripsi de medicis pharmacopolis, sed e pharmacopo-
lio, ubi, cum, incautiores pharmacopœorum certe ar-
gumen-

gumentantes, si hæc sit ars illa medica, non imitari
se solum illam facile posse, sed plane comprehendere;
tum, attentiores ex ipsa pharmacopœorum familia,
vanitatem nudarum medicationum e pharmacopolio
tacite aliquando secum admirantes, *satis acute distin-*
ctaque depinxit, pergit: Medicorum extra phar-
macopolium dispar est fortuna, qui paucissimis reme-
diis non eadem quæ isti pharmaceutici, sed utiliora,
& omnimodo optabiliora passim exsequuntur; &c.
B. Vir si adhuc in vivis esset, TE, FAVOR AMI-
CISSIME, qui studiosiori animi aversione ad ea quæ
non geri solum, sed fieri quasi coram expertus es, il-
lis, de postremo numero iure meritoque accenseret.
Sincerrima sane qua præstas modestia, admodum agre fer-
ret laudes, quibus TE extollere mihi competit, huic ita-
que parcendum esse duco, licet experientia suffultus, ni-
hil a veritate alienum proferrem, Ulmæ enim, pharma-
cie olim studiosus, TE collegam habui desideratissimum
pariter atque suavissimum. Non potest ergo TE, CON-
TERRANEE ÆSTVMATISSIME, latere, in univer-
sa quanta quanta est pharmacia hæud raros dari casus,
qui sæpius Practico-clinico, æque ac per eundem phar-
macopœis, multum facessunt negotii, in præscribendis
& parandis formulis puta, dicam modo de debita con-
sistentia, in conficiendis bolis, decoctis, eclegmatibus, ele-
ctuariis, emulsionibus, gelatinis, linctubus, massis pi-
lularum, morsulis, mucilagimbus, rotulis, tabulis, tro-
chiscis, & quæ sunt alia, quorum sola perversa com-
mixtio & præparatio, agris aversionem, fastidium, at-
que nauseam creare prætest, singula hæcce incommoda, in
TVAM, pharmacopolarum, imo & præcipue egroto-
rum utilitatem atque emolumentum, quam optime evi-
tare

tare omnino edoctus es. TV COMMILITO OPTATIS-
SIME, &, chemico - pharmaceutica medicamentorum
elaboratione, &, perscrutatione effectuum eorundem,
iam longos per annos, in urbibus variis, atque inlu-
strioribus germaniæ nostræ locis, præsertim Berolini ac
Dresdæ, strenuum atque sollicitum, TE indefessa tom-
probasti industria, ad studium medicum quum huc per-
veneris, tanta diligentia, sedulitate & cuius sum te-
stis ἀντίπρως, qui ex opposito TVVS fui vicinus, mul-
ta quoque lucubratione incubuisti, cum scias assiduita-
te opus esse, probe memor, verborum STAHLII: loc.
cit. Tanto magis cum medicum artificium, revera
tale sit negotium, earum circumstantiarum, diagno-
sticarum, prognosticarum, therapeuticarum, pharma-
ceuticarum, multiplici implicatione difficile, ut nemo
certe quantum fieri potest, eius recte gnarus ultro
fese offerre ausurus sit, cordatus, & a vanitate alienus,
sed vocationem etiam per individua, non aliter quam
certe divinitus sibi obiectam sortem expectaturus, qua
cum cura & memori divinæ gratiæ invocatione de-
fungi debeat. Nullus igitur dubito FRATER INTE-
GERRIME, quin accedentibus scientiæ TVÆ medicæ,
pietate nimirum erga DEVM, animoque benigno erga
alios, praxin TVAM dexterrime sis exerciturus, di-
vina eam secundante clementia. Caterum honores quos
capeffis doctorales, TIBI animo summa lætitiâ perfuso,
grator, precibus iisque ardentissimis summum Numen fa-
tigabo, ut salvus & incolumis patrios ad lares, TE fla-
grante desiderio expectantes, pervenias, perpetua sani-
tate, omniq; felicitate fruaris. De reliquo, gratissimam
meam mentem, pro insignibus, quæ mihi contulisti haud
vulgaris amicitie, sed eximie potius benevolentie, spe-

nibus, quorum præclarissimum edidisti, cum duobus ab-
hinc annis, purpuree maligne atrocitate vexarer, sigilla-
tim, ceu peculiare monumentum, ponam, idque germani-
co-ligato idiomate. Valeas, floreas, vigeas, & favere
nunquam desistas,

AMICE fidelissime, Frater amantissime, Fautor
estumatissime

TIBI

Dab. e Museo

4. Cal. Mart.

MDCCXLIV.

ad cineres usque obstrictissimo atque in
sempiternum deditissimo

CHRISTOPHORO DAVIDI MANNO,

Reutlinga-Suevo. Med. Cánd. OPPON.

Werther Freund! des Himmels fügen, heist Dich izund von
uns zieh'n,

Weil ins künft'g Dir Deim Glücke soll im Vaterlande blüh'n:
Nachdem Du durch Müß und Fleiß hast den Ehrenberg erstiegen;
Und der längst verdiente **Lutz** Dich nach Wunsche kan vergnügen.

Mache Dich deswegen fertig, tritt getrost die Reise an,

Damit **Lindau** mit vergnügen Deiner stets geniessen kan;

Eile mit beglückter Hand zu dem Bette aller Kranken,

Welche dereinst Deinem Fleiß werden haben viel zu danken,

Weil Dich weder Zeit noch Mühe daurt den Kranken benzustehn,

Daß er mög vom Schmerz befreit alsbald die Gesundheit sehn.

Aller Patienten Gunst wird erwünscht sich zu Dir neigen,

Wegen Deinem grossen Fleiß und sonst freundlichem Bezeigen.

Wirst Du künft'g so curiren und dem Tod entgegen gehn:

So wird Fama Deine Thaten loben, rühmen, und erhöh'n.

Und wir werden werther Freund! von Dir mit viel Freud ver-

nehmen,

Daß die Mißgunst selbstn nicht könne Deinen Ruhm beschämen,

Christian Tobias Jäger,

S. S. Theol. Stud. Vlma-Suevus.

Ecquem

Ecquem Pæonios fontes purosque sequentem
Optato euentu fallere meta potest?

Non tuus internus finis modo, splendor inanis

Vera salus hominū sola iuuanda fuit.

Inuieto medicas artes scrutatus amore,

Nunc iunctus semper cum pietate labor

Insignem præbet, quo nunc spectaris honore,

Quæque diu meritis, præmia digna refers;

Si morum probitas, mens sancta ac integra semper

Quo se commendant, nobile nomen habent;

Nescio, quo cultu præstes virtutis an artis,

In Te iuncta valent vincula laude pari,

Ex utrisque lucet, viui DOCTORIS imago,

Firmior ergo manet læta corona TIBI,

Quam doctrina & virtus æquo iure tuentur:

Diuinam tali quis denegaret opem?

Omnis sic salutaris erit futura medela.

Sic patriam recreat spesque salusque TVA,

Sic iuuat excitos fructus extendere factis,

Sic iuuat ardentes fundere mente preces.

Præ reliquis mea pectora, AMICE, mouentur

Lætus abis, sed me tristia fata tenent.

Eximius candor rarus raris in amicis,

Non fucata fides atque benignus amor

Sic me, fortuna dubia dominante, leuarunt,

Iunctior ut fiat - nescio, nemo mihi.

Mente pia grataque precor modo; crescito felix,

Sit longæua salus, & bene cuncta fluant.

Optimus ipse Deus Medicus tuus alter in arte,

Sic memor esto mei, DOCTOR AMICE, Vale.

*Pro tot eximia beneuolentia speciminibus monumentum
animi eiusque gratissimi in præclare doctum Dn. Can-
didatum amicū suū integerrimū versibus hisce
statutum it*

IOH. ALB. FRIDR. ENCKELMANN,

Med. Cult. OPPON.

Gaudet amicus amici propter prospera quævis
 Sic lætor iusto iam, dum TV FAVOR AMANDE
 Ascendis, capturus laurea digna, cathedram
 O faxit Numen TE terque quaterque beatum
 Et ætis & cœptis annuat summus olympi
 Ac artis faciat lumen TE grande decusque
 Sicque vivens felix diu perage Nestoris annos
 Olim TVque mei non immemor esse memento.

*Sic scribit, sic cogitat & fausta quæque precatur Fautori
 suo doctissimo Dn. Doctorando WEBERO, qui ulte-
 riori, eius favori & amicitia optimum in modum
 se commendat,*

WOLFG. SAM. GRÆF,

Med. Studios.

Sic plaudo lætus faustis successibus Aucto
 Instar quem fratris per fratrem, gaudeo, nactus,
 Iam ter sub nive terra lætet, cum languidus esset
 Febris acutæ æstu frater, prodebat amorem
 O! fidum tunc pectus, quod TIBI competit usque,
 Id me, dum novi laudans, obstrinxit eodem.
 Gratulor ergo TIBI, sacram MERITISIME laurum
 Itaque percipias nunc præmia iusta laborum,
 Ferque TVIS decus, patriæ feliciter artis,
 Eius dupliciter compos, DOCTISIME fructus,
 In natale solum i pede fausto. Vive beatus.

*Dignissimo Dn. Doctorando, Fautori suo honoratissimo,
 sese in æternum commendans, in nosocomio Orphano-
 trophei Glauchensis manu clinica scribebat*

IOANN IACOB. MANN,
 Reutlingensis.